

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

ויסודות האמונה לרמב"ם

ואמר הנביא, ואל מי תדמיני
ואשוה יאמר קדוש, אילו היה גוף
היה דומה לגופים

כח המדמה הוא עצם המדרגה
שנקראת "אדם"

הרי שיש לנו אזהרה מהבורא ית"ש: "ואל מי תדמיני", שאי אפשר לדמותו לשום דבר.

בהגדרה הפשוטה, מדוע אי אפשר לדמותו לשום דבר, מחמת שהוא באמת לא דומה לשום דבר. אולם בלשון יותר ברורה ומחודדת, כל "דמיון" הינו מהמדרגה הנקראת "אדם". בפסוק נאמר (בראשית א, כו): "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו", והרי שעצם יצירתו של האדם בנויה באופן של מדמה. "אדם" הוא מלשון "אדמה", או שהוא נדמה לעליון - "אדמה לעליון" (ישעיה יד, יד), או שהוא נדמה לתחתון - מלשון "אדמה". כל התפיסה הנקראת מדמה הינה עצם הכח שנקרא אדם.

לפיכך, כאשר האדם מדמה את הבורא ית"ש לדבר אחר, הרי שבעצם כך שהוא משתמש בכח המדמה הוא נפל למדרגת אדם. לא רק משום שהבורא ית"ש לא דומה לשום דבר לכן א"א לדמותו, הגדרה זו נכונה, אבל גדר הדברים הינו הרבה מעבר לכך.

עצם ההשתמשות בכח המדמה ביחס לבורא הינו יחס שאינו נכון, מחמת שמשתמשים בכח שנקרא "אדם". הגם ש"אדם" הוא "אדמה לעליון", אבל עצם כח המדמה בתור כח ככת, שיש לאדם

כח לדמות, זהו מעצם ההיות שלו שהוא אדם שנברא בכח מדמה.

בעומק, אם האדם משתמש בכח מדמה, הוא כבר לא עוסק בבורא ית"ש. לא שהוא עסק, וטעה, אלא הוא לא עוסק שם, מחמת שעצם השתמשותו בכח מדמה הורידה אותו למטה. משל למה הדבר דומה, אדם עומד ע"ג הקרקע ומנסה להוריד חפצים מלמעלה, הרי הוא לא נוגע למעלה. כך גם בנמשל, בעצם השימוש בכח המדמה האדם נמצא למטה ולא נמצא למעלה [כמובן שמעלה ומטה הינו לשון מושאל], והרי שהוא לא נוגע בהיותו ית"ש, מחמת שעצם הכלי שהוא מעמיד הוא כלי של מדמה שלא נוגע שם.

הכרה בעצם מציאות הבורא - רק
מכח ההכרה

בדקות יותר, כל כח וכח שהאדם מעמיד בנפשו, חוץ מכח ההכרה, לא נוגע בבורא ית"ש, אלא נוגע רק בהתלבשותו והתגלותו בנבראו דרך מעשה בראשית ומעשה מרכבה. הכח היחיד שיכול לגעת כביכול בבורא ית"ש, זהו כח ההכרה, שהוא נוגע בעצם ההיות. גם הלשון הזו היא איננה לשון, מחמת שאין מילים להשתמש בהם, אלא שבכל אופן משתמשים באיזשהו מילים.

אדם שלא נגע בנפשו במקום הכרת ההיות, מעולם לא התחבר לבורא ית"ש התחברות אמת. בודאי שיש לו חיבור מסוים לבורא ית"ש שמתלבש ומתגלה בנבראו ע"י כך שיש לו אמונה בבורא ית"ש, ואמונה בהשגחה פרטית, וכיוצ"ב, אבל הכרת היות היא היא החיבור השלם בנפש האדם שמתחבר לבורא, וזהו רק מכח אחד בנפש.

"בא חבקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה", זהו הכח הפנימי בנפש שמכיר את מי שאמר והיה עולם. שאר כל כוחות הנפש עניינם השגת הבורא בהתלבשותו בנבראו והנהגתם. ודאי שגם תכליתם היא השגת הבורא, אבל השגת הבורא בהתלבשותו.

לא לערבב את כוחות הנפש שלא
במקומם

כמו כן, כאשר לאדם ישנה אמונה שלמה שהבורא יתברך "היה הוה ויהיה", הוא איננו שואל את שאלת "מה לפנים". מחמת ששאלת "מה לפנים" באה ממקום המוחין, ממקום השאלה, ולא ממקום ההכרה.

כאשר האדם קורא ולומד את דברי חז"ל שהבורא ית"ש הוא "היה הוה ויהיה", מעבר לגדרי הבריאה, הוא צריך להתחבר לשם ממקום ההכרה בנפש. זו איננה ידיעה בעלמא, אלא זהו חיבור של הנפש לשם מכח ההכרה. הערבוב של כוחות הנפש הוא זה שיוצר את נקודת הטעות של שאלת "מה לפנים". כאשר האדם משתמש בכוחות הנפש האחרים במקום שאפשר להשתמש בו רק מכח ההכרה, אלו בדקות הם שאלות של "מה לפנים", כיוון שהוא משתמש עם כוחות שלא נוגעים ל"מה לפנים", שהרי הם לא היו קיימים שם, והם לא בערך של מה שמדובר שם.

ובדקות, להיפך, יש מקום להשתמש בכח ההכרה כלפי מציאות הנבראים. וזוהי עבודה פנימית, להכיר שהתפיסה שנוגעת בכל מציאות הנבראים היא ממקום של

הכרה. ■ היסוד השלישי. הרהקת ההגשמה מה' (שלוש

המספיק לעובדי ה'

וכן אלישע בעלית השונמית ובעת התבודדותו שם החיה את בן השוֹ-נמית, כמו שנאמר (מלכים-ב' ד', ל"ג): "ויבא ויסגר הדלת בעד שניהם, ויתפלל אל ה'" וכו'.

וזהו הענין שסגר את הדלת "בעד שניהם", שאלישע חי, וכנגדו יש מת, התבודדות עליונה מול התבודדות תחתונה, ותחיית המתים נע־שתה מכח ההתבודדות העליונה בהתבודדות התחתונה, כמו שנתבאר. ובדקות, אלישע היה במדרגה של "פי שנים ברוחך", וזו לא המדרגה של התבודדות הגמורה במדרגתו של אליהו הנביא.

כמו שהוזכר, אליהו ביסודו הוא שלמות ההתבודדות, ולכן הוא מבשר על הגאולה. כל אדם שנמצא כאן ורוצה ללכת למקום ההתבודדות, צריך לעקור את עצמו ממקומו שלו למקום ההתבודדות. ועל זה אמר דוד המלך ע"ה "מי יתן לי אבר כיונה אעופה אשכונה נדוד", אבל באמת הוא לא במדרגת "אעופה אשכונה", אלא הוא נמצא כאן. וחלוקה היא מדרגתו של אליהו שיכול לדלג ממקום למקום ברגע אחד.

ועומק הדבר הוא, שהגם שהוא נמצא כאן, אבל הוא לא לגמרי כאן, משום שבבכח הוא יכול לעופף למקום אחר. זהו עומק מדרגת ההתבודדות של אליהו הנביא, אפילו שהוא נמצא במקומו שלו. עצם כך שבכוחו לעקור בכל רגע, זהו בבחינת "פת בסלו", "מיגו", שכל היסודות הללו בנויים על אותו ענין, שבבכח אפשר לעשות את אותו דבר. ולכן הגם שהוא נמצא כאן, אבל הוא לא נמצא כאן לעולם בשלימות, אלא נמצא במקום אחר.

אצל כל אדם ואדם שאינו יכול לעשות זאת בפועל, ראשית כל צריך שעומק תשוקת נפשו תהיה להתבודד. וגם כאשר הוא נמצא במקהלות עם, הוא צריך לעשות את ההתבודדות הפנימית. ושנית, עליו להשתוקק כעין השתוֹ-

פרק ו' | מצות לימוד תורה

לפי זה נבין עכשיו עמוק עד למאוד בקומת העבודה של האדם, כל אדם ואדם יש לו חלק באוריתא, וכידוע שישים ריבוא אותיות לתורה זה נגד שישים ריבוא נשמות ישראל, ובחלקו בתורה יש דביקות פרטית בתורה, וכיון שנתסד בארוכה עד למאוד אורך רוחב ועומק בדברי הנפש החיים, שפנים של דביקות בקדוש ברוך הוא מכוח דביקות בתורה והדביקות בתורה יש לה פרטיות לכ"א, נמצא שהתולדה שהיא דביקות בו יתברך שמו יש יחוד של דביקות לכל יחיד בבורא יתברך שמו באופן של יחיד, יש דביקות בתורה ובבורא יתברך שמו מכוח הכלל, התורה ניתנה לכל נשמות ישראל, וקודשא בריך הוא לכל, כל אחד ואחד יש לו את דביקות בו יתברך שמו, השאלה אם הוא הגיעה לאותו דביקות, או שזה נעלם ומכוסה, אבל בשורשו הוא דבוק, אבל יש את הפנים של דביקות בתורה ודביקות בקדוש ברוך הוא של כל יחיד ויחיד, יש את היחוד שלו בהשגת התורה חלקו בעולמו ששיך לו בהשגת התורה, ולפ"ז הפנים הפרטיות של הדביקות שלו הם פנים פרטיות שאין לשום אחד זולתו את הפנים של אותו דביקות, כשם שהיסוד ידוע עד למאוד בעסק התורה כך בעמקים של הדביקות בבורא יתברך שמו לכל יחיד ויחיד יש פנים אחרים של דביקות, ולפי זה כשדוד המלך אומר ואני קרבת אלקים לי טוב", "וטוב לי תורת פיך" זה דיקא לי כי יש את הלי שדבר ליבא לפומא לא גלי, כמו שאומרים חז"ל "נודע בשערים בעלה, כל חד לפי מה שמשער בליבה והוא לא יכול להוציא את זה בפה, מחמת שזה חלקו ששייך רק לו, והוא לא ניתן להשגה של זולתו.

ולפי זה להבין כ"ז שאדם לא הגיע לחלקו הפרטי בתורה, הוא לא הגיע לחלקו הפרטי בהתדבקות בו יתברך שמו. על אף שיש לו דביקות כללית והשגה כללית בתורה, הוא עדין לא הגיע למ־כוון המבורר, כ"ז למה?, כאשר האדם יושב ועוסק בתורה הקדוש ברוך הוא יושב ועוסק בפרטות במה שהוא אמר, כי מחד האדם צריך שיהיה לו דביקות כללית, עם כל נשמות ישראל, באוריתא ובו יתברך שמו אבל מאידך בני יחידי, כ"א מישראל הוא כבן יחיד אליו יתברך שמו, והוא צריך לגלות את הפנים הפרטיות שלו בתורה ואת הפנים הפרטיות שלו במעמקי הדביקות בו יתברך שמו, על החלק הזה בעומק ליבא לפומא לא גליא כי אין אדם שיכול להבין את זה, אלא הוא עצמו שהוא דבוק בו יתברך שמו, רק אדם שהגיע לאותו פרטיות שלימה של דביקות, הוא הוא דבוק בתורה הוא דבוק בקודשא בריך הוא בשלימות, כ"ז שאדם לא הגיע לחלקו הפרטי בתורה, ולא הגיע לאופן של התדבקות הפרטית בנפשו, הוא לא נגע בשורש עומק נשמתו, ששם מתאחד כלל הדביקות אם פרטות הדביקות. ■ המשך בע"ה

המספיק לעובדי ה'

פרק ו | דרכי לימוד הגמרא

שתי שיטות בלימוד הראשונים על הסוגיה

בלימוד הראשונים והאחרונים עצמם בסוגיה, ישנן שתי שיטות. יש שיטה שאדם לומד את הראשונים שבסוגיה באופן של ליגמר והדר ליסבר, והיינו שתחילה הוא לומד בכללות את שיטות רוב ככל הראשונים או עיקרי הראשונים על הסוגיה, ולאחר מכן הוא מעיין בכל אחד מהם הדק היטב. ויש אופן שהוא כבר מתחילה לומד ומעיין בכל ראשון וראשון לעצמו. וכמובן ששורש שתי שיטות אלו הוא, שזה כח של חכמה, וזה כח של בינה. זה כח של כללות, וזה כח של פרטות.

גודל ההיקף שכל אחד ואחד יכול להקיף את הסוגיה שהוא לומד, הוא לפי מה שחננו הקב"ה. וככל שהאדם יתייגע יותר, כך ייפתחו לו שערי שורש נשמתו שיוכל להרחיב את הדברים יותר. אבל עכ"פ כל אחד לפי ערכו, צריך ללמוד את הראשונים על מה שהוא לומד, או באופן שהוא מקיף את כללות הראשונים, ולאחר מכן הוא מעיין שוב בכל אחד ואחד לעצמו, או באופן שהוא לומד מראש כל אחד ואחד מהראשונים כשלעצמו. ואח"כ מתבונן במבט של היקף על כללותם יחד.

אם הוא לומד תחילה את כללות דברי הראשונים, אז גם כאן יש תחילה את ה"ליגמר", ולאחריו יש את החשבון - חשבון שיטות הראשונים בסוגיה, ולאחר מכן הוא חוזר ל"ליסבר" כמו שהוזכר בלימוד הגמ'. ואם הוא לומד באופן שהוא מתחיל עם כל ראשון וראשון לעצמו, וכך בשלבים הוא לומד עוד ראשון ועוד ראשון, אזי החשבון יהיה לבסוף.

לימוד כל הסוגיה לפי כל ראשון

אבל צריך להבין, שלכל ראשון וראשון שהוא לומד, יש מהלך בסוגיה, וצריך ללמוד את הסוגיה מהתחלה לפי אותו ראשון. ואז נולדים מזה נפק"מ עצומים.

כאשר לוקחים את אחד הראשונים ולומדים רק את נקודת היסוד שלו, אז למדנו מדבריו יסוד. אבל כשבאים ללמוד את כל הסוגיה לפי אותו ראשון, לפעמים אותו ראשון כבר פירש את כל הסוגיה או את חלקה הגדול, ולפעמים הוא פירש רק נקודה אחת יסודית, אבל הוא לא פירש את כל הסוגיה לפי אותה צורת מהלך. ולכן לומדים את הסוגיה עוד פעם לפי היסוד של אותו ראשון. ובדרך כלל כשעושים בצורה הזו, אז האדם פתאום רואה שיש הרבה דברים בסוגיה, שהוא הבין אותם בתחילה במהלך אחר, ועכשיו לפי אותו ראשון ההבנה בהם משתנה, או לפחות אפשר גם להבין אותם באופן שונה. וכן על זה הדרך. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת

שיעורים "דע את תורתך דרכי הלימוד"

קקותו של דוד המלך ע"ה "מי אתן לי אבר כיונה אעופה אשכונה נדוד". והרי שמחד בפ"ו על ישנה כאן התבודדות פנימית, ומאיךך ישנה תשוקה של התבודדות חיצונית, ללכת למקום של התבודדות, ובכל רגע הוא עומד מוכן לכ"שיתאפשר לו הוא מיד ילך לבודד את נפשו.

והרי שגם כאשר הוא נמצא במקלות עם, אבל הימצאותו כאן איננה הימצאות שלמה. זו מדרגה ששייכת גם לשאר בני האדם, ולא רק לאליהו הנביא שהפך להיות מלאך.

...

א"כ, צורת התבודדות השלמה אצל כל אדם, היא בארבעת החלקים כדלהלן.

חלק ראשון, יש לו את הזמנים שבהם בפועל הוא מתבודד.

חלק שני, כשהוא נמצא במקלות עם, בעומק נפשו הוא מבודד ברצוא ושוב, שהרי יש לו גם קשר עם בני אדם.

חלק שלישי, גם בזמן שהוא נמצא עם בני אדם, הוא משתוקק לזמן של "אעופה אשכונה נדוד".

חלק רביעי, באותו זמן שהוא נמצא בין בני אדם, דעתו תמיד על כך שאימתי שיהיה אפ"שרות וצורך, וכך יהיה רצון ה', הוא מיד ילך לבודד את נפשו.

אלו הם חיים של בן עלייה, שעולה ויורד. מחד הוא מבודד, ומאיךך הוא מקושר למטה. וזו תכלית כל הבריאה כולה, מצד אחד להיות מקושר בהתבודדות למעלה, ומאיךך "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים", ו"לעולם תהיה דעתו של אדם מעורבת עם הבריות". והאיזון הדק ביניהם - הוא-הוא חיים פנימיים, שלמים, ואמיתיים. עירוב דעתו עם הבריות מחד, והתבודדות במעמקים הפנימיים מאיךך.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'

בלבביפדיה

שאלה הדרך לבחור ישיבה קטנה

לכבוד הרב שליט"א,

איך בוחרים ישיבה קטנה לבנו, מה צריך לחפס בישיבה? אנו גרים בישוב. ויש במקום ישיבה קטנה שנחשבת טובה. בנו טוען שהרמה של הבחורים שרוצים ללכת לישיבה הנ"ל קטנונית. והוא רוצה בחורים על רמה. כנגד זה יש אפשרות לשלוח אותו לישיבה בירושלים ויצטרך כל יום ליסוע עם תחבורה ציבורית נסיעה של 40 דקות. שגם מעורבת בישוב סמוך שמזוהה עם ציבור של דתי לאומי. השאלה האם לשלוח לישיבה בירושליים שנחשבת לטובה מאוד. כנגד ההפסד של הנסיעה בתחבורה ציבורית.

תשובה

קיים כללים, מלבד צרכים פרטיים, הם כדלהלן.

א- רמת לימוד מתאימה לבחור, וכן סגנון לימוד מתאים לפי נפשו.

ב- חברה מתאימה לבחור, רוחנית, וכן בסגנון.

ג- צוות מבין בניהול ישיבה בכלל, וגישה פרטית לכל בחור בפרט, לפי כוחותיו בלבד.

ד- מקום שנעים לשהות בו, נפשית, שיש בו אוירה נעימה ולא מלחיצה.

וכן שהתנאים החומריים מתאימים למדרגת ואופי נפשו של הבחור.

ה- שניתן דגש על אישיות הבחורים ולא רק על רמת לימודם. אישיות של יראת שמים, אהבת ה', מדות, וכל שאר חלקי הנפש.

ו- אם חוזרים כל יום לבית, לבדוק שיש ישוב דעת בהגעה וחזרה, ישוב דעת נפשי ורוחני. ולהיפך אם לא חוזרים בכל יום, לבדוק שמצב זה מתאים לנפש הבן ומקום הלינה ראוי רוחנית וגשמית.

ז- חשוב מאוד שהבחור יהא לבו חפץ לילך למקום זה, כי אין אדם לומד אלא במקום שלבו חפץ. ואם זה רצון ההורים שילך למקום זה, אף אם באמת מקום זה יותר מתאים עבורו, כל שאינו חפץ בו לא ראוי לעשות כן כלל. אלא יש לנסות לגרום לו בחכמה ועדינות שיתרצה.

כמובן שאי אפשר למצות את הכל, ויש לחפש את מה שהכי קרוב להנ"ל, ולוותר על חלק.

ולכך בכל מקרה לגופו יש להתבונן בכל החלקים, וא"א להכריע רק ע"פ מרחק וכדו', אלא יש לכלול את מכלול השיקולים יחדיו.

המשך בעמוד ח'

בבא מציעא (כט, ע"ב) - וא"ר יוחנן, מי שהניח לו אביו מעות הרבה ורוצה לאבדן, ילבש בגדי פשתן וישתמש בכלי זכוכית, וישכור פועלים ואל ישב עמהם.

הנה שורש דין איבוד ממון של אדם מצינו בעיר הנדחת שממונם אבד, משא"כ בכל חייבי מיתות, כמ"ש (סנהדרין, קיא, ע"ב). ועיין גר"א (אדרת אליהו, דברים, יג, יג) וז"ל, שהגוים מיתתן בסייף, ורבים שנידחו (עיר הנדחת) הם כגוים, ולכך מיתתן בסייף וממונם אבד, שבגוים התיר ממונם, ועשהם הפקר. כמ"ש (ב"ק, לח, ע"א) א"ר אבהו, אמר קרא, עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים, ראה שבע מצות שקיבלו עליהם בני נח, כיוון שלא קיימו, עמד והתיר ממונם לישראל. וכן אמרו (סנהדרין, עו, ע"ב) והמחזיר אבידה לנכרי, עליו הכתוב אומר למען ספות הרוה את הצמאה. ועיין ירושלמי ב"ק, פ"ד, ה"ג. והרי שאצל עכו"ם כל ממונם הוא בגדר אבד. וכן נגלה מעין כך אצל קרח ועדתו.

ודבר זה מתפשט אצל ישראל יחיד, כמ"ש (ב"ק, קט, ע"א) ממון מסור, רב הונא ורב יהודה, חד אמר מותר לאבדו ביד, וכו', לא יהא ממון חמור מגופו. והיינו שכשם שהותר "דמיו", כן הותר ממון - "דמיו". ששניהם בגדר היתר "דמים". ומעין דמעין כך נגלה אצל גר שמת, שבשעה שמת ונשפך דמו, כן נאבד ממון ונעשה הפקר.

והבן שיש ממון הבא לאדם מעצמו שעמל בו, והופך להיות חלק ממנו, ולכך רחוק יותר מאיבוד. אולם ממון הבא לו ע"י אחר רחוק יותר מעצמותו ולכך קרוב יותר לאיבוד. וכמ"ש (קידושין, ע, ע"א) אמר רב בא רב אדא אמר רב, כל הנושא אשה לשום ממון וכו', ושמה תאמר ממון פלט ת"ל וכו', וממונם אבד. וכן הוא הכא "במי שהניח לו אביו מעות הרבה", שכיוון שלא עמל בהם אלא באו לו מירושה לכך קרובים יותר לאבד. ודו"ק היטב. משא"כ עיר הנדחת כנ"ל, יסוד איבוד הממון מחמת שעצמו שלו, "דמו" נאבד, ולכך אף "דמיו", ממון, אבד. ומכאן השורש לכל "אבידה" שאבדה מן האדם, שנתרחקה מעצמותו, ולכך איבד ממון. משא"כ כאשר האדם מת, איבד דמו, ולכך איבד כל ממון, כמ"ש (מסכת כלה, פ"ח) אמר רבא, ש"מ מית איניש "אבד ממון".

ויש והממון של האדם אבד, מפני חוסר כשרות בממון עצמו, כמ"ש (סנהדרין, קיב, ע"א) אמר רבי שמעון, מפני מה אמרה תורה נכסי צדיקים שבתוכה יאבדו, מי גרם להם שידורו בתוכה, ממון, לפיכך ממון אבד. וכמ"ש בספר חסידים (סימן ריג) כמה ממון נאבד כשישנו עם ממון שנעשה בעולה. ועיין שם עולם (ח"א, פ"ו) וז"ל, ממון האסור שבא ע"י גזל וחמס או ע"י חילול שבת, אינו מאוצר מלך העולם, כי אם שהאדם חוטף מעצמו, ולכך חל מן השמים אח"כ ע"ז כל המקרים והצרות, ומכלים גם ממון הכשר

בלבביפדיה

שיש לו מכבר. (ובבחינת ממון כשר עיין ליקוטי הלכות שהר- חיב בכך בכמה מקומות, כגון, גביית חוב, ה"ג. שותפין, ה"ד. גנבה, ה"ב. נזיקין, ה"ה. ובקלוקל עיי"ש שבת, ה"ו. פורים, ה"ו. ריבית, ה"ג. קידושין, ה"ג).

בבא מציעא (כח, ע"ב) - ת"ר, בראשונה כל מי שאבדה לו אבידה היה נותן סימנין ונוטלה, משרבו הרמאין התקינו שיהו אומרים לו צא והבא עדים דלאו רמאי את וטול. ולת"ח משי- בין אף בטביעות עינא.

והנה שורש סימנים שע"י משיבים האבדות. כי סימן מלשון ס"מ, ושורשו, כמ"ש (יומא, עב, ע"ב) זכה נעשת לו סם חיים, לא זכה נעשת לו סם המות. וסם המות, שורשו במלאך הנ- קרא סמאל, שורש לסימנים של קלוקל. וכמ"ש (סוטה, י, ע"ב) גבי יהודה ותמר: א"ר אלעזר, לאחר שנמצאו סימניה בא סמאל וריחקן. והיינו שמעלים הסימנים ומשיבם לסם המות. שהוא מלאך המות (כמ"ש באבות דר"נ פ"ד, ועוד מקומות). והוא הוא השורש לכל אבידה, כמ"ש (ב"ר, וירא, נו, ד) בא לו סמאל אצל אבינו אברהם, א"ל, סבא סבא, "אובדת לבך", בן שניתן לך למאה שנה אתה הולך לשוחטו.

ושורש כל האבדות שנעוץ בחטא אדה"ר שאיבד כל קומתו, נעשה בעצתו ומדעתו של סמאל, כמ"ש (פרקי דרבי אליעזר, פ"ג) הנחש כל מעשיו שעשה וכל דבריו שדבר לא דבר ולא עשה אלא מדעתו של סמאל. וכל תאותו לאבד, כמ"ש במ- דרש שמואל (אבות, פ"ה, מ"ח) וז"ל, סמאל לעולם הוא רעב ותאב להשמיד ולאבד ולהרוג. ועיין מגיד מישרים (אמור) וז"ל, לא יהיה אוכל ושותה כי אם לקיים גופו, וכו', וזולת זה, הוא מצד סמאל ונחש הרודפים אחריו לאבדו ולשמדו. ועיין של"ה (נר מצוה, יג, הג"ה ראשונה שהביא את דברי השערי אורה, ש"ב) וז"ל, סמאל שר אדום עומד ומקטרג תמיד על ישראל ומערער עליהם לאבד זכויותיהם. ועיין מהר"ל (אור חדש) וז"ל, סמאל הרשע המקטרג והוא צר ואויב לאדם מבקש לאבד את הנשמה ולבטל אותה. ועיין זה"ק (בראשית, קסא, ע"ב) אבדון, דוכרא סמאל, דנפק מהתוכא דתוקפא דיצחק אבדון.

וזהו השורש שיש איסור להחזיר לעכו"ם אבידתו, כמ"ש בשל"ה (מסכת חולין, תורה אורה) וז"ל, אמנם הגוי אבדתו היא לילית נוק' של סמאל, והוא סמאל, ואם יחזיר לו אבדה יהיה קושר לילית עם סמאל. ומקורו ברמ"ק בספר תפלה למשה ש"ז, סימן יא. ובכל פעם שמשיבים אבידה לישראל ע"י סימנים, נעשה ביטול מה של סמאל. וכן כאשר מחזירים אבידה לת"ח בטביעות עינא, נעשה תיקון, וביטול לסמאל"ל שהוא מלא עינים (כמ"ש ע"ז, כ, ע"ב) דקלוקל. ולעת"ל יחול כח גמור של איבוד עליו ובזה יהא ביטולו, כמ"ש בש- להי סוכה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא- נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יתרו | ד-ר

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר, דר-ב. הנה נודע עד למאוד יסוד דברי חז"ל, שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים. וזהו רד-יה. והיינו כביכול ירדה אור שכינתו לתתא, ונעשה לה דירה לתתא.

וזהו דבר ה' שבו נבראו שמים וארץ. דבר, דר-ב. כי כל מהות הדיבור שע"י יהא דירה בתחתונים. ועיקר "מקום" גילוי זה בביהמ"ק שהוא בחינת דביר, דר-יב.

ו"בנפש" עיקר גילוי זה באדם הנקרא מדבר, דר-בם. ואצל אדום, אדם, נגלה בעיקר במלך השמיני הנקרא הדר, ה-דר. שלא כתוב בו בתורה מיתה. ואצל ישראל מתגלה הדבר ב"הדר" קיבלוה בימי אחשורוש. בחודש אדר, א-דר, ע"י מרדכי, רד-מכי, והבשורה נעשית ע"י האחשדרפנים. אחש-דר-פנים.

ובמדרגת "זמן" זהו שנת החמישים שנאמר בה וקראתם דרוו בארץ. דרוו, דר-ור. שנה שבה מתגלה דירה בתחתונים.

אולם מצד הקלוקל נעשה רד, ירידה דקלוקל. ושורשו בעשו שכולו כאדרת שער. אדרת, את-דר. וכבר בשעת יצירתו בבטן אמו, אמרו חז"ל שהיה רודף, שרצה להרוג את רבקה, ולבסוף עשאה עקרה. רדף, רד-ף. וכל עצמותו של עשו שופך דמים. ושורשו בקין שדקר את הבל אחיו. דקר, דר-ק. ועשו נמשל לחמה ויעקב ללבנה. וחמה עיקר מקומה ודיוריה בדרום, שע"ש כן נקרא דרום, דר-ום, שדרה שם, כמ"ש חז"ל. וכל עצמותו של עשו מורד במלכות שמים, ושורשו בנמרוד ששמו מלשון מרידה. מרד, מ-רד.

וזהו שורש ירידת בני"י למצרים, גלות של רד. ולכך נאסר לשוב ולדור במצרים. וביציאתם ממצרים לקו המצרים י" מכות, לברר ירידה זו דקלוקל. וזהו מכת ברד, ודבר, דר-ב. וכן צפרדע, דר-צפע.

וביציאתם ממצרים יצאו לדרך, דר-ך. ואזי בא עמלק ברפידים, דר-פידים. וכל דרכם לכתך אחרי במדבר. מדבר, דר-בם. וזהו ע"י משה שהוא "דבר אחד לדור", דר-ב. ואלו שלא זכו נשארו במצרים, בבחינת והיו לדראון, דר-און. אולם אלו שזכו נגלה להם ה' בבחינת "נאדרי בכח", נאדר, נא-דר. ואח"כ זכו למשכן שבו דרה השכינה. ולי"ב נשיאים, שהם פדהצור, דר-פהצו. שדיאור, דר-שיאור.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: דבר, אדר, אדיר, הדר, דרש, אדרעי, אדרת, אחשדרפני, רד, רדף, ארוד, ארפד, ברד, דביר, דור, דקר, דרום, דרך, חדר, ערד, עדר, מרד, דרש, מרדכי, ספרד, צפרדע, שרד, גדר, דבורה, דגר, דהר, דראון, דרוו, דרוש, דרוש, דרכמונים, דרקון, ארד, דרבן, ירד, מדרגה, מדבר, מסדרון, מרדות, סרפד, סמדר, פרד, פרדס, קדר, קרדום, שרד, שדר, ורד, רדם, נדר, נבוכדראצר, רביד, טרד, דרבן, כדלעמר, חרדה, כידור, נאדר, רקד, סרד, פדהצור, קדרנית, רבד, רדיד, רפד, רפסדה, שדיאור, תדהר, תרד, דרדר. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא- נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

דעת דעת - עתד, לשון עתיד. וזהו חטא עץ הדעת, שחושק לידע עתידות, ואינו דבק בהוה. ועיין עמק המלך (שי"ד, פקי"א) וכולל הקב"ה באיסור אוב עם ידעונו, מפני ששניהם פעולה אחת, לידע עתידות, הן שמעלה המת להגיד לו עתידות.

ועוד. עץ הדעת - מדמה. ועיין רלב"ג (שמואל, א, כח, ח) ראוי שתדע כי ענין האוב הוא לעורר הדמיון, כדי שיגיע לו מין ממיני הקסם, ולזה לא ישמע קולו כי אם לשואל, והוא ישמע קול נמוך, כאמרו והיא כאוב מארץ קולך וכו', ואולם שאול לבדו שמע אלו הדברים להתבודד דמיונו בדבר השאלה עם מה שעוררה היא דמיונו, עיי"ש. ועיין רמב"ם (פירוש המשניות, סנהדרין, פ"ז) וכל מה שתראה מדבר ושומע בענין זה אינה אלא שמיעת שאו מחמת הפעלת הדמיון בכך, כמו שקורה לבנ"א תמיד במקומות השוממין ובזמן הבדידות. ועיין מצרף לחכמה, פי"ד, ופט"ו בהרחבה. ושומר אמונים הקדמון, ויכוח ראשון. ורקאנטי, אחרי מות. וציוני קדושים. ומורה נבוכים, ח"ג, פכ"ט. וספר העקרים, מאמר ג', פ"ו ופ"ח. ועקידת יצחק שער ס"ה. ועוד. שם הדעת אהו"ה, כנודע. ועיין שער הפסוקים (אמור) שנרמז בפסוק אל האובות ואל הידוענים, ר"ת אהו"ה.

חט כהן, איש חסידך. שאול, הרג את נוב עיר הכהנים, ושאל באוב. ושורשם חד כי במקום שיקבל הארת מדרגת "אב" שמתפשט בכהנים, חכמה - חסד, הרגם, ועי"ז דבק בהיפך, אב דקלקול, אוב. ועוד. ראובן. עיין שער הפסוקים (ויצא) ראובן בחסד, בסוד אור-בן, אוב דיום ראשון של מעשה בראשית. ולפ"ז ראובן אותיות אוב-נר. נר מאיר.

ועוד. פסולת של חסד, תאוה. ועיין דובר צדק (אחרי מות, אות ד) ולכך עיקר הכישוף בנשים כמ"ש (פסחים פסחים, קי, ע"ב) וכן בבעלת אוב, כי בהם תוקף החשק והזימה, וכמ"ש ז"ל (ד"א רבה, פ"א) שכל שיחתן אינו אלא ניאוף. וזהו אוב מלשון אהבה דקלקול.

גבורה אמרו (סנהדרין, סה, ע"א) בעל אוב, זה פיתון המדבר משחיו. ושם (ע"ב) ת"ר, בעל אוב זה המדבר בין הפרקים, ומבין אצילי ידיו. ומשם נמשך טומאה, גבורות נפולים, כמ"ש (פסיקתא זוטרתא, קדושים, כ, ז) מלמד ששאלת אוב וידעונו נקראו טומאה, מפני שרוח הטומאה שורה עליו. ועיין רש"י (שבת, קנב, ע"ב) בנגידא, כן קורין למכשפות של אוב בלשון ארמי. והטעם נגידא לשון המשכה מלשון גד, ומלשון נגד. וזהו המשכת רוח טומאה של גבורה, שמהותה התנגדות. ועיין עץ חיים (שכ"ב, פ"ב, מ"ק) הבל דגרמי שהוא סוד מוחין דקטנות מצד אלהים דעשיה שהוא הנפש מצד אלהים וזה נקרא הבל דגרמי וכו', ובעלת אוב לא יכלה להעלות משמואל רק אותה בחינת הבל דגרמי. ועיי"ש, פ"ג, מ"ק. ושער ההקדמות, דף ע"ד, ע"א. ושער הפסוקים, שופטים.

תפארת בעל אוב, זה פיתום. פה - תום. וזהו שמדבר משחיו. מקום צרוף הידים, חו"ג, לגופו, ת"ת. שהוא בחינת יעקב תם. כי היפך אוב וידעונו ודרש אל המתים, הוא תמים תהיה עם ה' אלהיך. דורש אל המת, מת - תם. ועיין ערבי פסחים (קגי, ע"ב), מנין שאין

כתו קרקפתא - גולגולת. ואמרו (סנהדרין, סה, ע"ב) ת"ר, בעל אוב, אחד המעלה בזכורו, ואחד הנשאל בגולגלת. ועיין תוס' שם. ורד"ק שמואל א, כח, כד.

ועוד. אמרו (ספרא, קדושים, ב, י, א) והנפש אשר תפנה אל האובות וכו', עונש ואזהרה שמענו כרת לא שמענו, ת"ל, והנפש אשר תפנה אל האובות ואל הידענים. כרת - כתר, כנודע. ועיין זוה"ק (וישלה, קסז, ע"א) ועשרה זינן אינן דחרשין וקוסמין בכתרין תתאין, וכולהו עבד לקבליה, עשרה זינן אינן דכתיב (דברים, יח, י) קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ושואל אוב וידעונו ודורש אל המתים. ועיי"ש, וארא, ל, ע"ב.

וכתר - רצון. ועיין אגרא דכלה (קדושים) אל תפנו אל האובות, מלשון ולא אבה סיחון (דברים, ב, ל) שהוא לשון רצון. ועיין ש"ך (יו"ד, קעט, סקכ"ב) בשם הרמ"ה שהמקטיר לשם וכופה לעשות רצונו הוה אוב. עיי"ש.

חכמה עיין סוד היחוד לר"י החסיד, דע, שהמחשבה אינה פוסקת, שהרי בעלת אוב העלתה את שמואל הנביא ודבר עם שאול, הרי דעת הראשונה קיימת, ואפילו לאחר שכלה גופו של אדם, בעלת אוב מעלה אותו.

ונודע שכל הוה אמינא בדברי חכמים הוא ניצוץ של אור עליון. ועיין מזרחי (קדושים, יט, לא) אזהרה לבעל אוב וידעונו, לא שהיא אזהרה שלא לפנות מחשבתו לעשותם, אע"פ שלא עשאם, דומיא אל תפנו אל האלילים, לפיכך אמר שזה אינו כן, אלא היא אזהרה לבעל אוב עצמו העושה אוב. אולם יעוין של"ה (קדושים, דרך חיים, סט) שפירש אל יפנה מחשבתו אליהן, שלא יתן לה פנים. ועיין רש"ד הירש (קדושים, יט, לא) עלינו לקלס ולהעריץ את שני אלה: את השכל האנושי הבהיר והמיושב המבשיל ע"י הנסיון, ואת רוח ה' היוצאת מן התורה, וכו', אך זה הוא הניגוד החיובי לאוב וידעונו, חכמתם המדומה של מגידי עתידות חותרת תחת מהותו החופשית והמוסרית של האדם. ועיין אבן עזרא (שם) אי אוב אמת או שקר הוא. ועיין עוד רד"ק (שמואל, א, כח, כד) עד שישמע השואל כאילו אחד מדבר עמו ומשיבו על מה שהוא שואל מדברים מתחת לארץ בקול נמוך, וכאילו אינו ניכר באזן אלא במחשבה. ועיין של"ה שופטים, תורה אור, עמוד האמת. ורמב"ם, עבודת כוכבים, פ"ו, ה"א. ועיין מי השילוח (קדושים) אוב מלשון אב בחכמה, עיי"ש.

בינה בינה קימא לשאלה. וכתוב (דברים, יח, יא) וחבר חבר, ושאל אוב וידעני. והנשאל באזהרה (סנהדרין, סו, ע"ב). ועיין סמ"ג שהביא מרש"י שגם השואל נאמר עליו אל תפנו אל האובות. ועיין משיבת נפש שם שתמה ע"ז. וזהו שאול, לשון שאל. ונפל כח שמו, שאלתו לשואל באוב.

ועוד. בינה, מלשון בין לבין. ועיין רמ"ז (זוה"ק - ויקרא) אוב וידעונו הוא פגם באורות הבקועים, ולכך האוב מדבר "מבין" הפרקים.

ועוד. בינה, ענוה. בחינת אזוב, אוב-ז. כי האוב דבק בהבלי דגרמי (עיין ערך קטן נפש) שהוא כח השפל ביותר בנפש.

שואלים בכלדיים, שנאמר תמים תהיה. ופירש"י בעלי אוב. ועיין תוס' שבת קנז, ע"א. וטוש"ע, יו"ד, קע"ט, ונושאי כלים שם.

והבן שאמרו (מדרש שמואל, כד, א) רבי יהושע דסיכנין בשם רבי לוי (אמר) מוטב היה לו (לשאל) לדרוש באורים ותומים של מעלה, ולא באוב וידעוני של מטה. והבן שבמקום "תומים", דורש אל מת (עיין אמרי אמת, אמור תרס"ה). וכתב (במדבר, כג, כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל, ופירש רשב"ם שם, איננם מעוננים וקוסמים כמונו, ולא שואלין אוב וידעוני.

ועוד. עיין ילקוט ראובני (וישלה, קע) בשם המגיד, כנגד תפארת דקדושה, קליפת יובב בן זרח מבצרה. ונקרא יובב, מלשון איבה וכו', גם הוא מלשון אויב שהוא לשון פורענות. אויב - איוב. וגם נקרא מלשון אוב וידעוני. עיי"ש בהרחבה.

נצח נו"ה, משם יונקים הנביאים. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, חתימת המאמר) צפניה וחזקיה חבל נביאים, לא מצינו ה' דורות רצופים בנבואה זולתם. ועיין עוד בדבריו, יונת אלם, ח"א, פמ"ד. ואיתא ברד"ק (שמואל, א, כח, ז) אמרו במדרש (אשת בעל האוב) זו אשת צפניה אמו של אבנר. וזה לעומת זה, לעומת שלשלת נבואה, דרישה באוב.

הוד משה ואהרן בכוהניו, נו"ה ושמואל בקוראי שמו, שקול כמותם. וזהו שהעלה שאול את שמואל ע"י בעלת האוב. ועיין עמק המלך שי"ד, פצ"ב. ועץ חיים שער כ"ב, פ"ב, מ"ק. ועיין שפת אמת (ויקרא, אמור, תרנ"ג) אהרן הכהן הוא היפוך ממעשה אוב שהוא כח הטומאה ויצאה מתחת יד רשות הקדושה. ובחינת אהרן לבטל הנהגות הטבע להתמשך אחר הנהגה עליונה, ולכך זכה להיות שואל באורים ותומים ע"פ ה', וכו', והנה משה ואהרן הם בחינה אחת להנהיג את בני"י, כמ"ש הוא משה ואהרן הוא אהרן ומשה.

יסוד שאול - יסוד. (עיין עץ חיים, שער הנקודים, פ"ד). וכתב (שמואל, א, כח, ז) ויאמר שאול לעבדיו, בקשו לי אשת בעלת אוב. ואמרו (ויק"ר, אמור, כו, ז) ויתחפש שאול, נעשה חפשי למלכות. והיינו שפגם חיבור יסוד ומלכות. ודו"ק.

ועוד. מנשה בן יוסף. וממנו נשתלשל מנשה בן חזקיהו. ועליו כתיב (מלכים, ב, כא, ו) והעביר את בנו באש ועונן ונחש ועשר אוב וידענים. ועוד. על מקום עלייתו אמרו (סנהדרין, סה, ע"ב) ת"ר, בעל אוב, אחד המעלה בזכורו, ואחד הנשאל בגלגלת.

מלכות מלכות - אבן. וכתב (ויקרא, כ, כז) ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני, מות יומת, באבן ירגמו אתם. והנה שאלת אוב המפורשת בקרא, ששאל שאול את בעלת האוב שהעלתה את שמואל, ואמר שמואל לשאול, שהקב"ה יעתיק את המלוכה משאול לדוד.

נפש עיין שפת אמת (אמור, תרנ"א) לא תאכלו על הדם, הוא כישוף בנפש כמו אוב וידעוני.

מעשה. ואמרו (סנהדרין, סה, ע"א) בעל אוב מאי מעשה איכא, הקשת זרועתיו הוי מעשה. ועיין כריתות ג, ע"ב. וז"ל הרמב"ם (עכו"ם, הקדמה, ה"ב) שלא לעשות אוב. ושם (פ"ו, ה"א) העושה אוב.

ועוד. עיין עץ חיים (שכ"ב, פ"ב, מ"ק) שאוב אינו מעלה אלא נפש דעשיה. וז"ל בשער מאמרי רשב"י (שלח) לא העלתה אותה האשה הבעלת אוב את שמואל, לא בבחינת נשמה, ולא בבחינת רוח, ולא בבחינת נפש ח"ו, אלא אותה הבחינה הנקראת אצלנו הבל דגרמי בלבד, והוא נפש דקטנות בעולם העשיה.

רוח עיין של"ה (קדושים, דרך חיים תוכחות מוסר, סט) אל תפנו אל האבת, וכו', אל יפנה מחשבתו אליהן, שלא יתן לה פנים, כי פני ה' חלקם (איכה, ד, טז) ויש נזק בפניה שמטמא האויר, כמ"ש (מגילה, כח, ע"א) אסור להסתכל בפני אדם רשע. ועיין רד"ק (יחזקאל, פי"ג, פכ"ג) שהיו הנשים בעלות אוב מעלות נפשות המתים בדבריהן וכו', ופורחות באויר. ועיין רקאנטי (קדושים, כ, כה) וענין אוב וידעוני פרשתיו. וידוע בדברי רבותינו, כי היו משביעין בשמות הטומאה ומטריחין את המתים, ולכך אסור לעשות. וי"א כי מתלבש בהם רוח הטומאה ומדבר עתידות ששומעין משיבה של מעלה (ועיין עוד בדבריו בראשית, ג, כד).

ועוד כתב (וישב, לח, ח) כי הנפש שהיא בצרור החיים לא תפרד מזיו העליון בכוחות הטומאה, רק על הכח הזה המתלבש ברוח הגוף שהיה בו. ועיין עבודת הקדש (ח"ב, פכ"ח) המתים שהרוח פוקדת את הנפש כל י"ב חודש, הספור בהם אפשרי ויש לו מציאות, וזה ענין אשת בעלת אוב.

נשמה סוד שמיעת האוב קול דממה דקה הוא מעין קול של נשמה. עיין כתבי רמ"ע מפאנו (מאמר הנפש, ח"ב, פט"ו) ובעל האוב מקבצים חלקיו לפי שעה ושומעים קול דממה דקה.

חיה אוב מעין תחיית המתים. ועיין רבינו בחיי (שופטים, יח, י) בהרחבה, ובענין בעלת האוב הנזכר בשאול, רבו הסברות בין הראשונים ז"ל, זה אומר שאי אפשר להחיות המת בחכמת האוב, וח"ו שהאשה היא תחיה את שמואל ותעלה, אבל המלאכה היא הכל מלאכת תחבולה וזיוף, וכו'. אבל דעת הגאונים, רב האי ורבינו סעדיה, כי האשה לא החייתה אותו אבל הש"י החיה אותו, וכו', עיי"ש. ולשיטת האריז"ל אינו אלא הבלי דגרמי ותו לא (עיין עץ חיים, שער מוחין דקטנות, פ"ב). שזהו בחינת נפש בלבד. ועיין כתבי הרמ"ע מפאנו (מאמר הנפש, ח"ב, פט"ו) האוב אינו שולט על הנכנסים חיים לג"ע. ודו"ק שאין לו שליטה בחיה דתיקון.

יחידה סוד ההתבודדות. ועיין רמב"ם (פירוש המשניות, סנהדרין פ"ז) וכל מה שתראה באמרם מדבר ושומע כענין הזה, אינה אלא שמיעת שאו מחמת הפעלת הדמיון בכך, כמו שקורה לבנ"א תמיד במקומות השוממין ובזמן הבדידות. ■ המשך בע"ה

בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

המשך מעמוד ד'

הן בשורש בתוה"ק, והן בענפים, עניני העוה"ז על כל חלקיו.

שאלה חידושי תורה

לכבוד הרב שלום וברכה!

השאלה בקצרה אדם שלומד לימוד בגמרא באופן רציני ומדוקדק ומבין את ההוראה היוצאת מכח לימודו וההוראה היא אינה נמצאת בשום מפרש או פוסק ואדרבה השולחן ערוך פסק נגדה האם ההלכה המשתלשלת ממנה היא הלכה למעשה בעבור הלומד גופא

ואמנם זה ברור ופשוט ומקובל שהולכים אחר דעת מרן הב"י והפוסקים אך כתב כבר מרן הבית יוסף בהקדמתו שקודם שהחליט על הכרעה על פי שלושת עמודי ההוראה היה בדעתו להכריע את ענין ההלכה על ידי ראיות תלמודיות אך כתב שמי יעיז להכניס ראשו בין הרים וכן היא דרך ארוכה

והנה הלומד ותר אחר האמת והלך דרך ארוכה ואחר כך מרים ראשו ומוצא עצמו בין הרים מה יעשה?

תשובה

מצד מדרגת הדור, אין כח באנשי הדור כלל וכלל להכריע בין ראשונים כמלאכים. ואף החזו"א שהיה "חד בדרא", לא הכריע להלכה נגד ראשונים, אלא אך ורק בדרך לימודו, אולם לא למעשה.

והנה מי "שמוצא עצמו בין הרים". ראשית יש לחוש שזה נובע מ"גאווה" וכדו', כי קליפה קודמת לפרי. ולכך תחלה יש לחוש שדבר זה בא מהמקום הבלתי מתוקן שבנפש.

ולאחר מכן, אין לו להכריע כצד אחד שהאמת עמו, אלא יבין ש"חלקו שלו" באורייתא שייך לצד זה, אולם לא מפני שזה האמת וזולתה איננה אמת, אלא שלו נראה שכך האמת מפני שזה חלקו, ולכל אחד לפי חלקו כן נראה לו האמת, כי זו האמת שלו.

אולם למעשה יש לילך אחר דעת הפוסקים ולבטל דעתו מפני דעתם, כי תמיד יש לחוש שעושה כן מגאווה או נגיעה אחרת, וכל זאת לרוב שיפלותינו.

וכן יש לחשוש מאוד שהכרעה זו נובעת מקטנות דעת מופלגת

שאלה לגדול בתורה

שלום כבוד הרב,

מצד אחד אני שומע על ת"ח גדולים שלמדו (ולומדים) תורה הרבה עמלו והתייגעו על התורה למדו המון שעון מיעוט שינה וכו' וגדלו בתורה מצד שני אני שומע על הרבה אנשים שגם למדו הרבה וזה גרם לכך שהיו להם כאבי ראש או שהגיעו למצב שכבר לא רצו ללמוד או שאפילו כבר עזבו את הישיבה וכו'? מה החילוק ביניהם?

האם זה נכלל ב"הכל בידי שמיים" או ב"צינים ופחים"?

מדוע ה' ברא את הבריאה בצורה כזו שאדם יכול להנזק אם ילמד יותר מידי? האם זה רק בדורות אלו או גם בדורות שעברו?

איך להמנע מלהגיע למצב כזה? איך אדם יכול לדעת מתי צריך צריך ללמוד יותר או להרפות? תודה

תשובה

גבולו של הדבר עדין מאוד. ואף חכמי הדורות נסתפקו בו הרבה. ונגיד קוים כללים לדבר.

יש לבדוק בדיקה עדינה ודקה מה הם גבולות כוחות הגוף, ועל דרך כלל לא לחצות אותם אלא מעט.

כמו כן יש לבדוק מה הם כוחות הנפש, ולהכירם היטב. וכאשר משתמשים בכח אחד באופן קיצוני יש להשתמש בכח הפכי על מנת לאזן זאת. ודבר זה חכמה ואינה מלאכה ללמוד איך לאזן את הנפש, פעמים ע"י כח קיצוני ופעמים ע"י כח אמצעי.

ובכל תקופה קצרה יש לבדוק זאת שוב, ולאזן לפי הצורך.

זאת ועוד. אם עיקר עסקו של האדם בתורה אינו לשמה, ישנו חשש גדול שיפול לקצוות מסוכנים. אולם אם עוסק בה לשמה, פעמים רבות, אור קדושתה חופף ומאיר עליו, ומכוון את כוחות גופו ונפשו ומאזנם.

ככלל רוב הנפילות מצויים אצל בעלי רצון חזק אולם בעלי פקחות מועטת, שהכרתם את עצמם מועטת מאוד, ושם הסכנה מצויה לרוב.

"צדיקים ילכו בה ופושעים יכשלו בה". וכל הבריאה כולה ניסיון,

נא לשמור על קדושת הגליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.295.1245

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

דרושים מתנדבים לשכתוב שיעורי הרב. לפרטים נא ליצור קשר 053.319.7481 / info@bilvavi.net

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829